

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.03.2003, sp. zn. 5 Tdo 200/2003, ECLI:CZ:NS:2003:5.TDO.200.2003.1

Číslo: 11/2004

Právní věta: I. Trestnost činu ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba posoudit zásadně podle celého souhrnu zákonných norem trestních i mimotrestních (na něž trestní zákon odkazuje ve skutkových podstatách s blanketní dispozicí), které jsou všechny účinné ke stejnému momentu rozhodnému z hlediska časové působnosti zákona podle citovaného ustanovení. Proto nelze trestnost skutku posoudit částečně podle zákona účinného v době jeho spáchání (např. z hlediska trestního zákona) a částečně podle zákona účinného v době rozhodování soudu (např. z hlediska mimotrestních právních norem, na něž odkazuje trestní zákon). II. Právy autorů nejsou dotčena jak práva výkonných umělců, kteří provádějí literární a umělecká díla autorů, tak ani práva televizních vysílatelů, kteří v rámci vlastních pořadů vysílají umělecká díla prováděná výkonnými umělci. Ochrana práv autorů, výkonných umělců i televizních vysílatelů se tak uplatňuje vedle sebe a za určitých okolností může pachatel jedním skutkem porušovat práva náležející všem třem skupinám jejich nositelů, např. pokud neoprávněně pořizuje a rozesílá videokazety obsahující kopie nahrávek filmů a divadelních her získané z televizního vysílání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.03.2003

Spisová značka: 5 Tdo 200/2003

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Časová působnost trestních zákonů, Porušování autorského práva

Předpisy: § 152 odst. 1 tr. zák.
§ 16 odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného I. D. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. 8 To 219/2002, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 2 T 148/99 a současně městskému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný I. D. byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 5. 3. 2002, sp. zn. 2 T 148/99, uznán vinným trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák., kterého se

dopustil tím, že v době od 28. 7. 1997 do 20. 7. 1998 po předchozích nejméně deseti inzerátech v inzertních novinách A. distribuoval amatérsky nahrané videokazety pořízené jako kopie originálních autorských děl, které nahrál z televize, ač věděl, že pořizování kopií a jejich šíření je v rozporu s autorským zákonem, a to tak, že prostřednictvím pošty se sídlem P., si nechal zasílat finanční hotovost, čímž poškodil práva právnických osob oprávněných distribuovat taková díla, zastoupených Č. p. u. se sídlem v P., a takto zaslal nejméně:

1. P. M., na adresu P. VII, videokazetu obsahující divadelní hry Dlouhý, Široký a Krátkozraký a Dobytí severního pólu, a

2. J. S., na adresu H. B., videokazety obsahující filmy Poslední tango v Paříži a Čest rodiny Prizziů a videokazetu obsahující dokumentární filmy Stalin, Lenin svými slovy a První a poslední.

Popsané jednání obviněného bylo podle právní věty výroku o vině tohoto rozhodnutí hodnoceno tím způsobem, že obviněný se zvukovými či obrazovými záznamy, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší výrobcí zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv.

Za to byl obviněný I. D. podle § 152 odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 4 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců.

Citovaný rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 napadl obviněný I. D. odvoláním, které Městský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. 8 To 219/2002, podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Uvedené usnesení Městského soudu v Praze napadl obviněný I. D. dovoláním, a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Obviněný ve svém dovolání popisuje, jaký má být postup při právní kvalifikaci skutku, a to i ve vztahu ke skutkové podstatě s blanketní dispozicí, za kterou považuje též ustanovení § 152 odst. 1 tr. zák. Dále obviněný tvrdí, že podle jeho názoru popis skutku uvedený v rozsudku soudu prvního stupně nevystihuje formální znaky zákonné skutkové podstaty tak, jak je uvedena v právní větě téhož rozhodnutí, přičemž skutek rovněž nedosahuje potřebného stupně společenské nebezpečnosti. Obviněný rozebírá skutkovou podstatu trestného činu porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném v době spáchání posuzovaného skutku, tj. do 30. 11. 2000) a poukazuje na to, že podle jeho názoru obsahuje dvě alternativy, z nichž první je zaměřena na práva autorská a druhá na práva jemu příbuzná. Pro právní kvalifikaci je proto podle obviněného důležité ve výroku uvést přesně skutečnosti tak, aby vyjadřovaly rozlišení, zda pachatel nakládal s dílem, které je předmětem ochrany podle autorského práva, nebo s předmětem, jehož ochrana je zajištěna právem příbuzným právu autorskému, když v druhém případě musí skutková věta osahovat specifikaci těchto práv vzhledem k jejich různorodosti. Takto přesně popsanému skutku musí podle obviněného odpovídat právní kvalifikace vyjádřená příslušnou alternativou zákonné skutkové podstaty.

Obviněný dále ve svém dovolání rozebírá obsah předmětných videokazet a jeho nakládání s nimi. Stran první z nich (s nahrávkou divadelních her) tvrdí, že pokud se jednalo o záznam, jak konstatoval soud prvního stupně ve svém rozsudku, jeho zachycení na videokazetu nemohlo být neoprávněným nakládáním příslušejícím pouze výrobcí, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv, neboť se záznamem ve smyslu autorského zákona účinného v době spáchání jednání (tj. zákona č. 35/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů) nakládala vysílající televizní organizace. Obdobně má obviněný za to, že se nemohl dopustit pořízení kopie originálního autorského díla, neboť záznam povahu autorského díla nemá. Pokud jde o další dvě videokazety zmíněné v popisu posuzovaného skutku, které obsahují filmy či dokumentární filmy, obviněný uvádí, že ani při

nakládání s nimi se nemohl dopustit neoprávněného nakládání se záznamem, neboť filmové dílo záznamem není. V rámci svého dovolání obviněný dále namítá, že v popisu skutku chybí okolnost, která by vyjadřovala neoprávněnost jeho jednání. Slovní spojení „ač věděl, že pořizování kopií a jejich šíření je v rozporu s autorským zákonem,“ obviněný považuje spíše za vyjádření formy zavinění. K uvedenému obviněný současně doplňuje, že podle jeho názoru není citované tvrzení pravdivé, neboť autorský zákon pořizování kopií za určitých podmínek dovoloval. Popisu skutku obviněný vytýká i použití slovního obratu „distribuovat díla“, neboť právo distribuce podle jeho názoru autorský zákon neznal. Pochybení soudů činných dříve ve věci obviněný shledává i v použití autorského zákona č. 121/2000 Sb., který nahradil dříve platný autorský zákon č. 35/1965 Sb., neboť pozdější z těchto právních norem podle obviněného nabyla účinnosti až dne 1. 12. 2000, tedy po spáchání výše popsaného jednání.

Závěrem podaného dovolání obviněný I. D. navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. 8 To 219/2002, a aby přikázal tomuto soudu věc znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší státní zástupkyně se k podanému dovolání obviněného I. D. vyjádřila prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství, která především uvedla, že s námitkami obviněného lze souhlasit zejména v názoru, podle něhož nebyl učiněn správný právní závěr, v jakých znacích byl trestný čin porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. spáchán a rovněž zda si obviněný takto počínal způsobem, který příslušel autoru nebo jinému nositeli autorského práva nebo práva jemu příbuzného. Podle názoru státní zástupkyně je tak zcela zřejmé, že právní věta rozsudku soudu prvního stupně nekoresponduje se skutkovými zjištěními. Pokud jde o použití autorského zákona, měl být aplikován v době činu účinný zákon č. 35/1965 Sb. Státní zástupkyně proto navrhuje, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a podle § 265l odst. 1 tr. ř. mu věc přikázal k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou a proti rozhodnutí, proti kterému je přípustné, dospěl k závěru, že dovolání obviněného I. D. je důvodné, a to na podkladě následujících skutečností:

Trestného činu porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. (nyní i dále v odůvodnění tohoto rozhodnutí míněno vždy ve znění účinném do 30. 11. 2000) se dopustil ten, kdo s dílem, které je předmětem ochrany podle práva autorského, nebo s výkonem výkonného umělce, zvukovým či obrazovým záznamem nebo rozhlasovým či televizním pořadem, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který příslušel autoru, výkonnému umělci, výrobci zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv, anebo kdo jinak tato práva porušoval. Obvodní soud pro Prahu 10 ve svém rozsudku sice výslovně neuvedl (a neučinil tak ani Městský soud v Praze jako soud odvolací), zda vycházel z citovaného znění této skutkové podstaty či z její podoby účinné v době rozhodování, tj. po novelizaci trestního zákona provedené s účinností od 1. 12. 2000 zákonem č. 121/2000 Sb. Skutek, pro nějž byl obviněný I. D. stíhán, však soud prvního stupně evidentně posoudil podle zmíněné skutkové podstaty v jejím znění účinném do 30. 11. 2000, jak o tom svědčí tzv. právní věta výroku o vině odsuzujícího rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 i zákonné formulace obsažené na str. 4 jeho odůvodnění.

V ustanovení § 152 tr. zák. jde o skutkovou podstatu s tzv. blanketní dispozicí, která v době spáchání posuzovaného skutku odkazovala na zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl účinný do 30. 11. 2000, neboť od 1. 12. 2000 nabyl účinnosti zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, který nahradil dřívější zmíněný autorský zákon a současně novelizoval ustanovení § 152 tr. zák., jak již bylo výše zmíněno. Soudy

obou stupňů proto při právním hodnocení předmětného skutku pochybily již z toho důvodu, že obsah autorského práva či práv jemu příbuzných dovozovaly z autorského zákona pozdějšího, který v době, kdy k jednání obviněného došlo, nebyl ještě vůbec přijat. Pozdější zákon, na který odkazuje blanketní skutková podstata trestného činu, je možné ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. při posuzování trestnosti činu užít pouze v případě, jestliže je taková pozdější právní norma pro pachatele (obviněného) příznivější. Citované ustanovení o časové působnosti trestních zákonů se vztahuje i na působnost zákonů, na které odkazuje trestní zákon v blanketní normě (srov. rozhodnutí pod č. 35/1994 a č. 36/1998-I. Sb. rozh. tr.). Jak soud prvního stupně, tak ani soud odvolací přitom nijak nevysvětlily, v čem mělo být použití pozdějšího autorského zákona (č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) pro obviněného I. D. příznivější při posouzení trestnosti jeho jednání.

Podstatnou vadou v tomto směru ovšem je, že zatímco trestně právně – jak je patrné z výše uvedeného – byla vina obviněného I. D. posouzena podle § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění účinném do 30. 11. 2000, tj. před novelou provedenou zákonem č. 121/2000 Sb., mimotrestně z hlediska norem autorského práva a práv jemu příbuzných, na něž citovaná blanketní skutková podstata trestného činu odkazuje, bylo jednání obviněného posuzováno podle právní úpravy účinné od 1. 12. 2000, tj. na podkladě nového autorského zákona č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tím se dostalo trestní a mimotrestní právní posouzení skutku do vzájemného rozporu. Trestnost činu ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. je totiž třeba posoudit zásadně podle celého souhrnu zákonných norem trestních i mimotrestních, které jsou všechny účinné ke stejnému momentu rozhodnému z hlediska časové působnosti zákona podle citovaného ustanovení. Proto nelze trestnost skutku posoudit částečně podle zákona účinného v době jeho spáchání (např. z hlediska trestního zákona) a částečně podle zákona účinného v době rozhodování soudu (např. z hlediska mimotrestních právních norem, na něž trestní zákon odkazuje).

Dále považuje Nejvyšší soud za potřebné zdůraznit, že ustanovení § 152 odst. 1 tr. zák., jak vyplývá z jeho znění, poskytovalo ochranu před určitými jednáními, která byla v rozporu s právem autorským, případně v rozporu s právem příbuzným právu autorskému, tzn. s právem výkonných umělců, právem výrobců zvukových a obrazových záznamů a právem rozhlasových a televizních organizací či jiných nositelů těchto práv. Naznačené členění práva autorského a práv příbuzných právu autorskému odpovídá i struktuře autorského zákona č. 35/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „aut. zák.“), který ve svých částech I až IV upravoval právě tyto čtyři podskupiny tzv. práva duševního vlastnictví.

Ačkoli se jedná o práva vzájemně úzce související, a proto také zakotvená v jedné právní normě, jejich předmět není zcela totožný. Předmětem práva autorského byla podle § 2 odst. 1 aut. zák. díla literární, vědecká a umělecká, která jsou výsledkem tvůrčí činnosti autora, zejména díla slovesná, divadelní, hudební, výtvarná včetně děl umění architektonického a děl umění užitého, díla filmová, fotografická a kartografická. Předmětem práva výkonných umělců byly podle § 36 odst. 1 aut. zák. jejich umělecké výkony. Předmětem práv výrobců zvukových záznamů byly podle § 45 odst. 1 aut. zák. zvukové záznamy výkonů výkonných umělců nebo jiných zvuků a předmětem práv rozhlasových nebo televizních organizací potom byly podle § 46 odst. 1 aut. zák. jejich vlastní pořady. Z uvedeného je zřejmé, že pachatel trestného činu podle § 152 odst. 1 tr. zák. nemůže naplnit jeho objektivní stránku alternativně, jak v podstatě rozhodly soudy obou stupňů v původním řízení, ale buď neoprávněně nakládá s dílem způsobem, který přísluší autoru, nebo s výkonem výkonného umělce způsobem, který přísluší výkonnému umělci, či s televizním pořadem způsobem, který přísluší televizní organizaci atd., případně může jedním jednáním naplnit znaky více alternativ současně.

Závěr soudu o vině obviněného I. D., pokud jde o právní kvalifikaci jím spáchaného skutku, však nemůže být alternativní, přičemž takovým je i tehdy, pokud se ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku konstatuje, že obviněný naplnil znaky jedné nebo druhé nebo ještě další z alternativ postavených vedle sebe. Právní hodnocení skutku je v takovém případě nekonkrétní, přičemž jednání

obviněného je současně právně posouzeno podle dílčí části skutkové podstaty, jejíž znaky obviněný třeba vůbec nenaplnil. Pokud tedy v předmětné trestní věci soud prvního stupně alternativně uvedl, že obviněný I. D. „se zvukovými či obrazovými záznamy, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší výrobcí zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv“, jednalo se o nejednoznačný závěr o vině a další pochybení při právním posouzení skutku. Oprávněný nositel dotčených práv totiž nebyl náležitě konkretizován tak, aby bylo zřejmé, o kterého z vyjmenovaných jde, nebo zda jsou jimi všichni, popřípadě kterého lze považovat za „jiného nositele“ těchto práv. Navíc soudy obou stupňů si náležitě neujasnily, jaká práva a kterých jejich nositelů byla porušena jednáním obviněného.

Jak totiž vyplývá ze skutkových zjištění učiněných ve věci, obsahem první z videokazet, které obviněný I. D. prodal, byly dvě divadelní hry, obsahem dalších videokazet pak byly filmy. Díla divadelní i díla filmová byla ve smyslu výše citovaného § 2 aut. zák. předmětem ochrany práva autorského. Tato ochrana se mimo jiné projevovala v tom, že podle § 12 odst. 2 písm. b) aut. zák. bylo autorovi vyhrazeno oprávnění s dílem nakládat, zejména rozhodnout o jeho uveřejnění (tj. o jeho veřejném užití) a udílet svolení k jeho užití. Podle § 14 odst. 1 aut. zák. pak bylo možné užít díla, pokud to nebylo dovoleno přímo zákonem, jen se svolením autora. Svolení k užití díla uděloval autor smlouvou. Za užití díla se kromě dalších způsobů považovala i reprodukce díla, tzn. vytváření kopií, a veřejné šíření díla rozmnoženinami, tedy na nosičích, na nichž je dílo zachyceno. Podle § 15 odst. 2 aut. zák. za určitých okolností nebylo autorovo svolení k užití díla potřeba, přičemž podle § 15 odst. 2 písm. a) aut. zák. to bylo tehdy, když jednáající osoba zhotovila rozmnoženinu uveřejněného díla pro svou osobní potřebu. Obdobně to platilo o právech výkonných umělců, která mohla být dotčena v případě videokazety obsahující zmíněné dvě divadelní hry. Ve vztahu k nim nebylo možné bez svolení výkonných umělců užít jejich výkonů mimo jiné pro zhotovení snímků k veřejnému odbytu nebo pro šíření jinými prostředky [§ 36 odst. 2 písm. b), d) aut. zák.], pokud nešlo o zákonné výjimky (§ 37 aut. zák.). Jinak výše citovaná ustanovení, která se týkají autorského práva, se obdobně vztahovala i na výkonné umělce a jejich práva (§ 39 aut. zák.). Konečně v posuzovaném případě mohla být dotčena i práva příslušných televizních organizací, protože obviněný I. D. na videokazety, které prodal, zaznamenal nahrávku pořadů z televizního vysílání, přestože podle § 46 odst. 2 aut. zák. bylo možné zhotovit záznam televizního pořadu (za nějž se považuje i vysílání divadelních her a filmů, bez ohledu na další ochranu jejich autorů a výkonných umělců) pro jinou než vlastní potřebu a takový záznam dále rozmnožovat nebo jinak veřejně šířit jen se svolením organizace, která pořad uskutečnila, nešlo-li o tzv. zákonnou licenci podle § 47 aut. zák.

Ve vztahu k výše uvedenému Nejvyšší soud zdůrazňuje, že právy autorů nebyla dotčena jak práva výkonných umělců, kteří provádějí literární a umělecká díla autorů, a nebyla jimi dotčena ani práva televizních organizací, které v rámci vlastních pořadů vysílají umělecká díla prováděná výkonnými umělci. Jinak řečeno, ochrana práv autorů, výkonných umělců i televizních organizací se uplatňovala vedle sebe a za určitých okolností tedy mohl pachatel jedním skutkem porušovat práva náležející všem třem skupinám jejich nositelů.

Z popisu skutku, který je předmětem této trestní věci, vyplývá, že obviněnému I. D. je především kladeno za vinu vytvoření rozmnoženiny zveřejněného díla, a to nahráním díla vysílaného televizí na videokazetu. Následně obviněný prostřednictvím inzerce nabízel takto nahrané videokazety, resp. z nich pořízené další kopie k prodeji, tzn. veřejně šířil rozmnoženiny díla. Z hlediska skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. tedy přichází v úvahu především alternativa, podle níž obviněný jinak porušil autorské právo tím, že s dílem, které je předmětem ochrany podle práva autorského, nakládal způsobem, k němuž nebyl oprávněn, protože je veřejně šířil bez souhlasu autorů či jiných nositelů jejich práv. Další alternativu mohl naplnit tím, že obdobně neoprávněně nakládal s televizním pořadem, který rozmnožoval a dále veřejně šířil bez

souhlasu televizní organizace, která pořad uskutečnila. Konečně nelze vyloučit ani neoprávněné nakládání s výkony výkonných umělců v případě videokazet obsahujících záznamy divadelních her. Právní posouzení jednání obviněného, které učinil soud prvního stupně v právní větě výroku o vině svého rozsudku a s nímž se ztotožnil i soud odvolací, tedy že obviněný se zvukovými či obrazovými záznamy, které jsou předmětem práva příbuzného právu autorskému, neoprávněně nakládal způsobem, který přísluší výrobcí zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv, bylo tudíž provedeno nesprávně.

Za vadu výroku o vině považuje Nejvyšší soud i absenci výslovného označení nositelů příslušných práv, jejichž autorská či jim příbuzná práva měla být jednáním obviněného I. D. poškozena. Odkaz na práva právnických osob „zastoupených Č. p. u.“ zde nepostačuje, protože z něj není patrné, které subjekty, na podkladě jakého zmocnění a v jakém rozsahu zastupovala Č. p. u. Navíc z vyjádření Ministerstva kultury ze dne 22. 10. 2001 je patrné, že Č. p. u. vůbec nebyla oprávněna k výkonu hromadné správy autorských a jim příbuzných práv podle zákona č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů (v jeho znění účinném do 30. 11. 2000). Proto odkaz na zastoupení právnických osob Č. p. u. v popisu skutku je bez jakéhokoli právního významu a je zcela nadbytečný, neboť nemůže nahradit jasnou konkretizaci nositelů těch práv, která měla být jednáním obviněného dotčena.

K naplnění objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu podle § 152 tr. zák. dále musí být dán znak spočívající v takovém nakládání s předmětem ochrany, které lze považovat za neoprávněné. Ve skutkové větě předmětného výroku o vině však v souvislosti s touto okolností soud prvního stupně učinil pouhé konstatování, podle něhož obviněný I. D. jednal popsáním způsobem, „ač věděl, že pořizování kopií a jejich šíření je v rozporu s autorským zákonem.“ Citovaná formulace je nepřesná a navíc nevyjadřuje dostatečně neoprávněnost v jednání obviněného. Autorský zákon je v ní totiž interpretován nesprávným způsobem, neboť pořizování kopií děl a jejich šíření nutně v rozporu s touto právní normou být nemusí. Autorský zákon umožňuje určité nakládání s dílem i bez svolení autora, např. podle § 14 odst. 1 písm. a) aut. zák. je takto možné dokonce i zhotovení rozmnoženiny díla (tj. jeho kopie) nebo podle § 14 odst. 3 (s odkazem na další ustanovení) aut. zák. lze oprávněně užít dílo bez svolení autora též v dalších případech. Za oprávněné pak bylo nutné považovat i takové užití díla, ke kterému dal autor svolení smlouvou podle § 14 odst. 1 věta druhá aut. zák. Podobně lze z ustanovení § 46 odst. 2 aut. zák. dovodit, že ke zhotovení záznamu televizního pořadu pro vlastní potřebu nebylo třeba svolení televizní organizace, která pořad uskutečnila. Proto k vyjádření protiprávnosti jednání obviněného byl povinen soud prvního stupně ve skutkové větě svého odsuzujícího rozsudku uvést namísto zmíněné neurčité formulace takové okolnosti, z nichž by bylo zřejmé, že nenastala žádná z naznačených situací, kdy je určitá osoba oprávněna k nakládání s předmětem autorského práva či práva mu příbuzného (např. že pachatel určitým způsobem nakládal s dílem, ač k tomu neměl svolení autora, kterého bylo třeba apod.). V posuzované trestní věci tomu tak není, protože znak protiprávnosti, který je jednou ze zákonných podmínek pro naplnění skutkové podstaty trestného činu podle § 152 odst. 1 tr. zák., není náležitě vyjádřen v popisu skutku, pro nějž byl obviněný I. D. stíhán.

Další námitka obviněného spočívala v názoru, že autorský zákon neznal slovní obrat „distribuovat“ díla zmíněný ve skutkové větě a že není možné určit, zda se jedná o činnost, která je v rozporu s autorským zákonem či nikoli. Podle přesvědčení Nejvyššího soudu lze sice pojem „distribuovat“ do jisté míry považovat za synonymum ke slovu „šířit“, ale jde o další z nepřesností rozsudku soudu prvního stupně, která ovšem sama o sobě není důvodem nesprávného právního posouzení skutku.

Poslední dovolací námitkou obviněného I. D. bylo tvrzení, podle něhož předmětný skutek nedosahuje potřebného stupně nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 2 tr. zák.). Obviněný však vyjma tohoto konstatování v dovolání neuvedl jakékoli další argumenty, které by ho podporovaly. Proto se Nejvyšší soud již námitkou absence společenské nebezpečnosti nezabýval, neboť úvahy o

materiálním znaku trestného činu se stejně staly bezpředmětnými s ohledem na zjištěné nedostatky v právním posouzení z hlediska formálních znaků trestného činu.

Nejvyšší soud na podkladě všech uvedených skutečností dospěl k závěru, že napadené usnesení Městského soudu v Praze, jímž byl jako správný potvrzen jemu předcházející rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10, skutečně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, resp. tuto vadu rozsudku soudu prvního stupně odvolací soud neodstranil v odvolacím řízení, jak mu oprávněně vytýká dovolání obviněného I. D. s poukazem na dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Proto po zjištění, že dovolání je v tomto směru opodstatněné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. 8 To 219/2002, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Městský soud v Praze tedy jako odvolací soud z hledisek, na která v tomto rozhodnutí upozornil Nejvyšší soud, opětovně projedná podané odvolání obviněného I. D., přičemž především posoudí, s jakými předměty ochrany ve smyslu § 152 odst. 1 tr. zák. obviněný výše popsáním způsobem nakládal, zda k tomu obviněný byl či nebyl oprávněn, a pokud nebyl, jaká práva a kterých jejích nositelů porušil. Jestliže odvolací soud uzná obviněného vinným trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák., svůj závěr musí vyjádřit v takovém popisu skutku, aby z něj byly patrné všechny skutkové okolnosti, které zcela pokrývají zákonné znaky citované skutkové podstaty, a za tímto účelem je povinen případně doplnit dokazování. Otázku neoprávněnosti zásahu a další související podmínky výkonu a porušení autorského práva a práv příbuzných autorskému právu odvolací soud posoudí podle autorského zákona č. 35/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který byl účinný v době, kdy k jednání obviněného došlo; jinak by musel přesvědčivě dovodit, že pro obviněného je příznivější nyní účinný autorský zákon č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, včetně jím pozměněné skutkové podstaty trestného činu podle § 152 tr. zák. Po upřesnění skutkových zjištění provede odvolací soud odpovídajícím způsobem právní hodnocení, přičemž podle § 152 odst. 1 tr. zák. zvolí pouze tu určitou alternativu porušení autorského práva nebo práva mu příbuzného, kterou obviněný svým jednáním skutečně naplnil. Současně musí věnovat pozornost formulaci a úplnosti výroků v novém rozhodnutí, dospěje-li opětovně k závěru o vině a trestu.

V odvolacím řízení je odvolací soud vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto rozhodnutí o dovolání (§ 265s odst. 1 tr. ř.) a je povinen respektovat zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. ř.).

Protože vady napadeného rozhodnutí vytknuté dovoláním a zjištěné Nejvyšším soudem nebylo možné odstranit ve veřejném zasedání v řízení o dovolání, Nejvyšší soud podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. učinil toto rozhodnutí v neveřejném zasedání.